

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Despre elite

În zilele trecute, când dl dr. Iuliu Hațieganu, rectorul Universității din Cluj-Sibiu a vorbit la Arad despre „Rolul Universității în viața națională“, a stăruit mai cu seamă asupra unei probleme, și anume, asupra formării elitelor acestui neam. Problema aceasta nu e nouă. Ea a preocupat pe om încă cu sute și mii de ani înainte și datează poate din momentul în care s'au pus bazele primei comunități omenestii. Dar dacă problema aceasta a elitelor nu este nouă, totuși poate fi nou felul de a o interpreta și mai ales felul de a o rezolva.

În general socotim om de elită pe omul care-și depășește semenii săi, omul despre care Aristotel zicea că „ajunge să strălucească de o virtute într'atât de superioară, că ea întrece virtutea tuturor celorlalți cetățeni împreună“. În ce privește rolul elitelor, Henry Bordeaux, acest mare spirit al Franței creștine, într'un articol apărut în vara aceasta în „Candide“, se referă la un text din Bossuet, text care definește admirabil rolul acestor oameni superiori: „Dumnezeu n'a făcut pe cei mari decât pentru a proteja pe cei mici; El nu a dat putere regelor, de cât pentru a se îngriji de binele public și pentru a fi sprijinul poporului“. Și mai departe: „Gândurile regale sunt acele care privesc binele general; oamenii mari nu sunt născuți pentru ei înșiși; cei mari și puternici, spre care se îndreaptă lumea întreagă, sunt făcuți pentru binele lumii întregi“.

Elitele sunt lampadoforii care duc mai departe torța pe care a aprins-o un popor la intrarea sa în istorie. Sunt lumina lumii și sarea pământului, după cum așa de frumos i-a numit Mântuitorul pe apostolii Săi, în predica de pe munte. Și cred că nu am greși dacă am afirma că în elitele unui popor se găsește însăși rațiunea de a fi a acestui popor. Un popor fără elite este un popor fără istorie, pentru că în istorie se pășește numai prin elite. Eroul este

acela care scrie prima pagină în istorie, ori eroismul este o virtute iar eroul un om de elită. Dar iată că ne-am apropiat de o împărțire mai sistematică a elitelor. Și anume, luând timpul ca unitate de măsură și pornind dela Aristotel și Hristos, eu cred că am putea grupa elitele în două mari clase: valori eterne și valori efemere. Valorile efemere sunt acei oameni despre care Aristotel zicea că depășesc în virtute și strălucire pe ceilalți, iar valorile de durată vecinică sunt aceia pe care i-am putea numi cu cuvintele lui Hristos, „lumina lumii și sarea pământului“. Aceștia sunt: pe plan material, — eroul; pe plan spiritual, — geniul; iar pe plan moral, — sfântul. „Eroul, — zice Nichifor Crainic, — crează evenimentele; geniul crează epocile spirituale; sfântul, o nouă ordine morală. Ceea ce le este comun e plusul de viață, pe care îl dăruiesc omenirii. Hristos a venit în lume pentru două lucruri: pentru ca lumea să aibă viață și pentru ca ea să aibă și mai multă viață. Acest crescendo neconținut, acest spor de viață peste ceea ce este, e adaosul eroului, al geniului și al sfântului“.

Eroul, geniul și sfântul sunt însă apariții rare în viața popoarelor. Aceștia se nasc la intervale de veacuri, sunt după cum îi socotea La Bruyère, ca și aștri care traversează cerul, — nu le putem cunoaște drumul; nu putem ști nici de unde vin nici încotro se duc. Așa stând lucrurile ar însemna că intervalele acestea de veacuri să fie tot atâtea epoci negre în istoria popoarelor... Și atunci vine rolul celeilalte categorii de elite, a acelor pe care îi socotim elite numai în raport cu timpul lor, nu cu toate timpurile. Cei dintâi sunt niște focuri uriașe, aprinse pe culmi, iar ceilalți, umili lampadofori ce-și aprind făclile din aceste focuri și gonesc cu ele neîncetat dela o culme la alta. Cei dintâi nu se pot educa, nu se pot forma în școli, pentru că sunt apariții care depășesc pu-

terile omului normal. Ceialalți din urmă, dimpotrivă, pot fi crescuți în școale, pot fi formați prin educație, pentrucă ei presupun, — nu puteri excepționale care să-l depășească pe omul normal, — ci mai degrabă o cultivare intensă a anumitor virtuți. Ei depășesc pe ceialalți prin plusul de virtute pe care și-l însușesc. Pe aceștia îi numim noi în limbajul de toate zilele intelectuali.

Lucian Emandi

Asceza în viața preoților

Preotul totdeauna a fost și este unul către care se îndreaptă privirile poporului mai mult. Cei necredincioși sau indiferenți se uită la preot cu gânduri viclene, de a-i specula cea mai mică greșală, iar credincioșii privesc la el ca la unul ce este și trebuie să fie un îndreptar în viața religioasă morală.

Mântuitorul spune Apostolilor Săi și prin ei preoților (urmasii nemijlociți ai sf. Apostoli): „Voi sunteți sarea pământului; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra?... Voi sunteți lumina lumii... (Mat. 5, 13-14). Deci, dacă sarea care păstrează alimentele, ferindu-le de putrezire, s'ar altera, atunci cu ce ar putea fi înlocuită; la fel dacă lumina nu e clară, ci puțin întunecată, nu folosește prea mult, ba chiar e dăunătoare vederii. Tot așa dacă preotul care e slujitorul lui Dumnezeu aici pe pământ și care știe mai mult ca oricare altul voia Lui Dumnezeu, poruncile și sfaturile divine, zic, dacă preotul nu ar fi la înălțimea chemării sale de păstor și conducător sufletesc, atunci cine să fie? Dela cine să ia lumea exemplu, pe cine să imite?

Dacă preotul și-ar face doar datoria de liturghisitor și nimic mai mult, iar pe lângă aceasta ar duce și viață mai ușoară, mai necontrolată, oare unde ar ajunge religia creștină pentru care Mântuitorul a pățimit, dându-și chiar viața?

Preoția creștină dela început e arătată drept slujbă de luminare a cugetelor și îndrumătoare spre o viață mai curată și sfințită prin Duhul Sfânt. Domnul Hristos, zugrăvindul pe preot ca un *păstor care duce turma la pășune*, păstor plin de iubire și de duhul jertfei către păstorii săi (Ioan 10, 1-14), ridică preoția la o înălțime cum n'a mai fost niciodată.

Din cele mai vechi timpuri ale creștinismului s'a cerut preotului, pe lângă săvârșirea ritualelor sfinte și o *purtare morală ireproșabilă*, model, demnă de imitat. Astfel vedem că sf. Ap. Pavel, care s'a ocupat și s'a îngrijit mai mult ca oricare de conducerea și organizarea comunităților creștine, scrie lui Timotei în Epistola I cap. III. vers 2, că prima condiție ce trebuie să o îndeplinească

un păstor de suflete, e să fie *fără prihană*, adică fără nici o vină, fără nici o abatere dela legea morală; adică bărbat al unei singure femei, treaz, întreg la minte, cucernic, iubitor de streini, învățător, nebețiv, negrabnic a bate, neagonisitor de dobândă urâtă, ci blând, nesfadnic, să nu fie avar, să și chivernisească bine casa, având feciori ascultători, cu toată cucernicia.

La aceste calități, ce se cereau în vechime dela candidații la preoție și dela preoți, am mai putea adăuga multe altele, pe care, din nefericire le neglijem noi cei de azi. Ne gândim la *asceză*.

Când vreun preot, sau vreun candidat la preoție, citește vreun articol într'o oarecare revistă, în care e vorba de asceză sau de o *viață morală mai riguroasă*, pe care ar trebui să o ducă preoții, imediat îl auzim că zice: „Aceasta e scris pentru călugări, pe ei îi privește, nu pe noi"... Ce mult ne înșelăm...

Noi uităm că misiunea unui preot de mir e mai grea decât a unui călugăr, fiindcă monahul n'are altă grijă, decât desăvârșirea sa morală și mântuirea propriului său suflet, pe când preotul de mir are pe lângă grija de sufletul său și grija de sufletele familiarilor săi și grija de sufletele enoriașilor lui încredințați. Căci zice sf. Ioan Hrisostomul: „Păstorul oilor dacă pierde turma poate să o răscumpere sau să fie pedepsit cu bani, dar *păstorul sufletelor este răspunzător cu sufletul său pentru pierderea oilor cuvântătoare*“.

Pilda, fie rea, fie bună și mai ales a celui ce stă în frunte, influențează foarte mult asupra celor conduși.

E foarte dureros, atunci când pilda rea vine chiar dela conducătorii și păstorii sufletești.

Mântuitorul zice: „...Vai omului acelaia prin care vine sminteala! *Mai de folos i-ar fi lui ca să și lege o piatră de moară de gât și să se înnece în adâncul mării*“ (Mat. 18, 5-7).

Preotul adevărat nu trăește pentru sine, ci desinteresat, pentru mulțimea ce-l înconjoară. „Virtuțile și faptele bune ale lui sunt bucuria comunității, iar viciile lui sting puterea binelui. Păcatele omului de rând se pierd în umbră, se trec cu vederea dar ale preotului nu. Mărimea păcatelor lui se judecă după rangul și misiunea lui de preot“.

Când se apropie vreunul din cele patru posturi ale anului, preotul are grijă ca să facă pe oameni atenți și să-i sfătuiască a ține cu strictețe postul, dar dacă el nu-l respectă, satul zice: „Părintele predică apa și bea vin“.

La fel conduita preotului în public trebuie să se deosebească de a celorlalți oameni și funcționari. Lui nu i este permis să vorbească așa liber, fără niciun control al decenței și al buneii cuvințe,

căci e omul lui Dumnezeu; e ființa care șade mai mult ca oricare alta în legătură cu Dumnezeu. Ferească Dumnezeu ca el să înjure. Dar nici să nu bruscheze pe nimeni, ci să trateze pe toți cu bunăvoință, cu blândețe. „Vorba dulce mult aduce“. Să nu se certe cu nimeni, căci el e slujitorul Aceluia ce a adus pe pământ pace și între oameni bunăînvoire.

Când vedem vreun om de rând, vreun civil rob al unei patimi, al unei pasiuni rele, desigur că nu ne place și chiar îl condamnăm întru sine noastră. Oare preotului, slujitorul sf. Altar și jertfitorul jertfei celei fără de sânge, care cunoaște morala cu ale sale reguli foarte bine, care știe să facă deosebire între viciu și virtute, între păcat și fapta bună, oare îi șade bine văzându-l cum se complăce în noroiul viciilor? Mai ales la mâncare și beutură...

Alc factor care roade la temelia societății, pe lângă beție, este desfrânarea, păcat de moarte, care ispitește foarte mulți lume. Cum ar mai putea servi un preot dacă ar cădea în acest păcat?...

Printre vicii putem număra și fumatul, care e foarte mult răspândit în lume și care a făcut și face victime și printre preoți. Lumea când vede pe un civil fumând, nu-l condamnă, ci chiar găsește fumatul ca ceva modern, ceva obișnuit. Dar când vede un preot fumând și mai ales pe stradă și în reverență, atunci îl consideră sub toată critica.

Ce putem spune de acei preoți lipsiți de cel mai elementar bun simț și respect de cele sfinte, când deabia așteaptă să se termine sf. slujbe, ca din curtea bisericii să și aprindă țigara...

Iubirea de argint a pierdut și pierde zilnic multe suflete. Din cauza ei a căzut Iuda vânzătorul din treapta apostoliei. Nimic nu e mai urât, mai rușinos, decât să vezi un preot că se tocmește cu bieții enoriași pentru oficierea unor servicii religioase.

O altă problemă este luxul în casă și portul hainelor civile la preoți. Cui nu-i place reverența și barba, să nu se facă preot.

Intre distrațiile ce le oferă timpurile actuale sunt și scena și ecranul. Nimeni nu ne oprește să mergem la o reprezentație teatrală sau la un film, ca să ne mai delectăm privirea și auzul. Dar este o vorbă: „Orice rău are și un bine și orice bine are și un rău“. Sunt filme și reprezentații teatrale la care n'ar trebui să meargă nici un bun creștin, necum preot.

Mai sunt și unele distracții ce par inocente, dar luate în sine, sunt abateri foarte grave. Cu toții am văzut și vedem diferiți oameni civili, frecventând cafenelele, restaurantele și cârciumile, iar acolo jucând cărți sau diferite jocuri de so-

cietate, sau chiar jocuri de noroc. Dar nu-i condamnăm, ba chiar le credem acestea ca ceva inerent firii și ceva obișnuit. Nu tot așa e cazul cu preoții. Oricine ar vedea un preot în situația acelor civili de mai sus, de sigur că l-ar condamna, iar această condamnare se răsfrânge asupra întregii tagme preoțești.

Din cele de mai sus, s'a putut vedea că sunt unele lucruri și obiceiuri care trebuie să dispară din viața noastră. Acum mai mult ca oricând se impune preoților o viață mai aspră, o viață mai ascetică, o viață de cât mai mult rigorism moral.

Nimic nu e greu în lumea aceasta. Printre condițiile necesare mântuirii, niciuna nu e imposibilă pentru om și totul depinde numai de el.

C. Vlădoianu

Priviți spre Hristos!

Renumitul pictor italian, Leonardo da Vinci, când lucra la celebrul său tablou religios „Cina cea de taină“, îl preocupa în deosebi un gând: să aranjeze astfel figurile apostolilor în tablou ca privirile tuturor să fie îndreptate spre Acela care își serba cea din urmă cină în intimitatea ucenicilor săi, spre Hristos. Prin aceasta voia să îndrepte atențiunea și să lege inima tuturor privitorilor de focarul mântuirii noastre, de Hristos. Inafară de acest cadru mareț în care toate privirile converg într'un singur punct, într'o parte a tabloului era pictată o mică corabie, simbolizând Biserica creștină, la care artistul a ostenit mai multe săptămâni în șir, lucrând. Când întreg tabloul a fost terminat și s'a permis vizitatorilor să-l vadă, Leonardo stătea de o parte, curios, să vadă ce impresie va produce opera sa asupra publicului. Mare i a fost mirarea când a văzut că aceștia se îngeamădeau mai mult spre colțul tabloului unde era pictată corabia. După plecarea vizitatorilor, revoltat în sufletul său, s'a apropiat de tablou și cu câteva trăsături de penel a radiat acea corabie pentru totdeauna, deoarece dorința sau idealul său pus la temelia aceluia tablou era ca nimenea, privindu-l, să nu-și înlănțuiască privirile de nimic altceva, decât de Hristos.

Omul, prin făptura sa, este pământean, iar prin sufletul său este cetățean al cerului, spre care mereu trebuie să tindă și să se străduiască. Viața însă, cu aspectele ei cotidiene atât de variate, complică atitudinea omului față de aceste forme ale ei. De aceea, fiecare ființă omenească, în compartimentul vieții sale, este pusă în situația de a-și chivernisi, cu sau fără folos, darurile trupesti și sufletești cu care este înzestrată. Munca aceasta însă, de bună orânduire a vieții, trebuie făcută cu multă sârguință și priecere, împărțită în același timp între cele două elemente componente: spirit și materie, ale complexului termen: om. Reclamă însă o proporționată distribuție pentru ea și roadele muncii să se reverse din nou — în aceeași măsură — asupra acestor două componente tangente în ființa lui. Intru

cât însă trupul e prea mult legat de cele pământești și năzuințele omului stăpânit numai de porniri trupești: pașimi și pasiuni, se îndreaptă mai mult spre acele fapte cari aduc plăcerile lui, uitând atunci cu totul de izvorul vieții ideale, — „dela care vine toată darea cea bună și tot darul cel de sus“, — de Părintele luminilor. Toți acei cari se complac într-o asemenea situație. duc o viață întru totul redusă la viața animală, neavând nici, un orizont deschis și pentru o viață sufletească. Este just și pe deplin îndreptățit ca omul să satisfacă cerințele trupului, dar în limita trebuințelor lui. Nu trebuie însă să se negligeze sufletul partea esențială a ființei omenești, sacrificându-o pentru cea mai puțin esențială, pentru trup. Căci, știut este, capitalul cel mai mare de viață într'adevăr ideală îl deține sufletul. El, fiind osatura ființei omenești, susține și viața pe un plan superior de trăire, care nu-și găsește exponent decât numai fixând o singură stea călăuzitoare spre Ierusalimul ceresc: Hristos cu întreaga lui viață dusă până la jertfirea de sine.

Trăim aci pe pământ fără să îndrăsnim a ne depăși propriile noastre porniri. Nu știm, — având alte griji, — nici care e scopul viețuirii noastre. Cei mai mulți nu vedem nimic în fața vieții noastre. Trăim pentru trup și alte ideale pământești, după cum zice și Sf. Scriptură „Căci cei ce sunt după trup, cugetă numai cele ale trupului“. Aci ne restrângem. Ne lipsește puterea de a concentra atențiunea sufletului spre culmi vrednice de ajuns: spre culmi de sfințenie. Toți înnebunim după acel ideal, dar ne înecăm în materie, care e peirea noastră. „Alergăm fără frică spre prăpastie, după ce am pus ceva înaintea noastră ca să ne împiedice de-a o vedea“, cum zice Pascal. Iar la unele nedumeriri, ne scuzăm cu formulă potrivită nouă: „Doar oameni suntem și viața pentru aceea o avem ca s'o trăim“. Dar, niciodată nu ne întrebăm, cum s'o trăim? N'avem un drum deschis înaintea minții noastre, pentru că nu ascultăm de glasul conștiinței și nu scrutăm zarea viitorului din realitatea vieții. Afirmat mai limpede: Nu avem ideal creștin definit. Omul, doar pentru aceea este om, înzestrat cu a-lese însușiri sufletești, ca să nu se împiedice așa ușor de mormanele de iluzii din cale, ci să le frângă prin puterile lui, privind mai departe de pumnul de humă din el, spre azurul veșniciei, unde se profilează idealul creștin, spre care trebuie să tindem: Iisus Hristos.

„E destulă lumină în Hristos pentru cei cari n'au altă dorință decât de a o vedea și destul întuneric pentru cei cu o dispoziție contrară“, zice Pascal. Nu trebuie deci să alergăm după nimicurile vieții spre a ne face idoli din ele, cari apoi dispar fără urmă la cea mai mică adiere de dub înouitor de viață, ci să ne fixăm un ideal vrednic de ajuns spre care să cărmim întreaga noastră activitate, peste toate neajunsurile acestei vieți. Ținta aceasta să fie: Hristos, trăind o viață în dubul Lui, căci „cugetul dubului este viață și pace“. De altfel oricât ne-am munci mintea în fel și chip, căutând să ne legăm viața de alte fericiri, cari se sterg ca semnele făcute pe nisip, figura Lui se impune tot mai luminoasă și mai convingătoare în realitatea în care trăim. Hristos se impune și istoriei — fiind punctul ei cen-

tral — ca cea mai proeminentă personalitate, care stăpânește peste toate ce'elalte. Viața omenirii în general, deci și a fiecărui om în particular, se învârtă în jurul acestei persoane ideale de care nu se poate lipsi. Pe măsură ce generațiile se succed, civilizația înaintează, progresul crește, iar veacurile curg, ea ne apare mai clară și mai impunătoare. Cu cât ne depărtăm de nașterea lui Hristos — în timp — cu atât pare că se apropie mai mult El de noi.

Ori ce om poartă ascuns în adâncul conștiinței imaginea omului ideal, a omului desăvârșit. Imaginea aceasta o întrezărește atât în visul lui cât și în meditații. Să tot caute însă, nicăieri nu va găsi realizarea visului său, ni-i chiar la sfinți sau eroi. Ajuns în fața lui Hristos însă simte o emoție adâncă. Vede pe omul ideal, după care suspină de multă vreme. El e tipul omenirii, icoana pe care trebuie s'o poarte orice suflet omenesc, care vrea să realizeze idealul.

În împărăția lui Dumnezeu moneda aceasta, numită sufletul omenesc, n'are curs decât numai dacă poartă pe ea chipul Fiului omului, chipul lui Hristos. De aceea, dorind să ne împărtășim de împărăția cerurilor, — peste neajunsurile vieții ce trăim, — să ne îndreptăm ochii sufletului spre El, făcând și pe alții să-L privească, iar inimile să ni le legăm în mod indisolubil de inima Lui, pentru a putea purta pecetea veșniciei în locul unde este bucurie și plăcere duhovnicească.

Diacon Alexandru Budai

Despre ce să predicăm?

În **Duminea 26-a după Rusalii**, la 22 Noemvrie 1942, să vorbim despre **împărăția lui Dumnezeu**.

Una dintre ideile fundamentale ale creștinismului este învățătura despre împărăția lui Dumnezeu. O bună parte din sfintele evanghelii cuprinde cuvântări, pilde și asemănări, prin care Mântuitorul Hristos a căutat să lămurească învățătura aceasta; să o facă înțeleasă de toți ascultătorii și astfel să o apropie cât mai mult de curentul vieții și de realitatea faptelor zilnice. În chipul acesta ne-a lăsat El acele minunate *parabole*, prin care coboară în inima vieții curente învățătura abstractă despre împărăția lui Dumnezeu.

Prin parabolele Mântuitorului, împărăția lui Dumnezeu nu apare, cum s'ar părea, ca ceva departe de viață, deasupra sau în urma ei, ci în însuși sufletul ei. Iată câteva exemple și asemănări: în parabola sămânătorului (Mt. 13, 3—23; Lc. 8, 5—15) ideea despre sămânța cuvântului lui Dumnezeu (revelația) este așa de real explicată și aplicată, încât oricine poate desprinde ușor înțelesul și rodnicia ei în viață, unde abia a patra parte din suflete sunt pregătite și bune pentru sămânța cuvântului dumnezeiesc. La fel e și cu parabola neghinei (Mt. 13, 24—43): învățătura

cea bună, prin mijlocirea duhurilor rele, răsare amestecată cu cea greșită, ca și oamenii buni cu cei răi. Bogatul cel nebun (Lc. 12, 15-23) și cel nemilostiv (Lc. 16, 19-31) se desfătează, fără să se gândească la răspunderile vieții și fără să vadă contrastul nedrept dintre ei și săraci. Fiul risipitor (Lc. 15) face o amară experiență: despărțindu-se de scutul ocrotitor de Tatălui, ajunge un țom pierdut. Samarineanul milostiv (Lc. 10, 25-37) este exemplul viu al omului iubitor de aproapele căzut în nenorocire. Cinci fecioare își împodobesc candelile și își umplu sufletele cu fapte bune, cinci sunt nebune (Mt. 25, 1-13). Talanții darurilor (Mt. 25, 14-30; Lc. 19, 11-27) unii oameni îi folosesc cu spor, alții-i îngroapă. Grăunțele de muștar și de grâu (Mt. 13, 31-32; Mc. 4, 26-34; Lc. 13, 18-19) este sămânța creștinismului, bobul din care a crescut Biserica: mic la început, dar mare în creștere, întindere și rodire. Aluatul (Mt. 13, 33; Lc. 13, 20-21) este fermentul creștin care dospesște toată știința și înțelepciunea omenirii. Comoara ascunsă și mărgăritarul de preț (Mt. 13, 44-6) este creștinismul mai presus de toate valorile lumii. Năvodul cu peștii este Biserica și apostolia, care vânează toate sufletele bune și rele, până la sfârșitul veacurilor, când se vor judeca. Talanții datoriiilor iertate (Mt. 18, 23-35) pretind ca și noi să iertăm dinarii, greșalele aproapei. Nunta fiului de împărat (Mt. 22, 2-14) e slava și bucuria cerului la care sunt chemați toți credincioșii, toți lucrătorii viei (Mt. 20, 1-16), toți păcătoșii și rătăciții (Lc. 15, 1-10), și așa mai departe. Nu suntem aninați în teorii care plutesc între cer și pământ, ci suntem duși de mână cu viața de toate zilele, cu toate bucuriile, rosturile, lipsurile și suferințele ei.

Toate parabolele Domnului sunt legate de viață, sunt pilde reale, exemple nemuritoare, care ne învață cum să umblăm sau să nu umblăm pe pământ, ca să-l transformăm în cer, într-o împărăție a lui Dumnezeu.

Din cuprinsul lor învățăm că „*împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beaură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt*” (Rom. 14, 17); învățăm că împărăția lui Dumnezeu e stăpânirea sau suveranitatea voinței lui Dumnezeu în planul creator și mântuitor al lumii și al oamenilor; învățăm să facem voia și poruncile lui Dumnezeu, — ca ele să se împlinescă „precum în cer așa și pe pământ” (Mt. 6, 10).

Împărăția lui Dumnezeu este „familia copiilor lui Dumnezeu”, familia tuturor oamenilor renăscuți și răscumpărați prin sângele Domnului. Cetățeanul împărăției lui Dumnezeu este *omul nou*, creștinul, orice om care a făcut din inima sa laș și tron pentru Dumnezeu.

Intermeietorul acestei împărății este Domnul nostru Iisus Hristos. El cutreera satele, orașele și țările vestind Evanghelia (Mt. 4, 23; 9, 35; Lc. 4, 43; 8, 1), și descoperind tainele împărăției lui Dumnezeu (Mt. 13, 11; Lc. 8, 10). Misiunea aceasta a încredințat-o mai departe apostolilor (Mt. 28, 19) și în genere Bisericii.

Condițiile de intrare în împărăția aceasta sunt: convertirea (Mt. 18, 3-4), pocăința (Mt. 21, 31; Mc. 1, 14-15; Fapte 3, 19), renașterea (In 3, 5), sinceritatea (Mt. 5, 20), nevinovăția (Mc. 10, 15; Lc. 18, 17) și peste tot faptele bune (Mt. 7, 21; 25, 34-6). Păcătoșii, nepocăiți, nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu (I Cor. 6, 9-10; 15, 50; Gal. 5, 21; Ef. 5, 5). Deasemenea, pagul și hotarul peste care nu a trecut împărăția lui Dumnezeu este un prag pierdut și un hotar blestemat.

Despre *locul* unde și cum se înfăptuește împărăția lui Dumnezeu, sunt multe nedumeriri. Foarte mulți oameni își închipue că împărăția aceasta e ceva departe, ca un miraj sau ca un vis, pe care îl văd nelămurit și vag, în viața viitoare și dincolo de moarte. Evanghelia însă ne arată că Mântuitorul nu a desprins împărăția lui Dumnezeu de viață. Dimpotrivă, ne-o prezintă ca o realitate concretă, ca o viață trăită, care adică trebuie să înceapă încă în lumea aceasta prin orânduirea creștinească a traiului nostru vremelnic.

După învățătura Domnului, așa cum a fost pilduită în Evanghelie, împărăția lui Dumnezeu are trei faze sau trepte:

Împărăția lui Dumnezeu ca *stăpânire în inimă* sau realitate lăuntrică,

Împărăția lui Dumnezeu ca realitate istorică și socială sau *Biserică* ce se întinde peste tot pământul și peste toată lumea, și

Împărăția lui Dumnezeu ca *raiu* sau realitate cerească.

Împărăția lui Dumnezeu în inimă, ca realitate interioară, este o stare de conștiință, dulce și plăcută, răsărită din împăcarea omului cu Bunul Dumnezeu, cu problemele lumii și ale vieții. E starea sufletului curat de neghina învățăturilor rele, care-și rodește talanții faptelor bune prin credință, nădejde și dragoste. Este, am putea zice, starea identică cu mângăierea și liniștea sufletului, cu pacea lăuntrică, pe care ne-o păstrează în suflet contactul viu și neîntrerupt cu tainele sfinte, cu izvorul darului de sus, care ne curățește, ne sfințește și ne binecuvântă. Este mai departe starea sufletească a omului datoriei și a cinstei, a sufletului pentru care viața și practicile religioase și morale sunt o *hrană zilnică*, nu numai o *haină* de sărbătoare, sau nici atâta. Bucuria și liniștea lăuntrică, precum și înfățișarea exterioară blândă și senină a unor astfel de oameni, este dovada

cea mai arătată despre prezența dumnezeirii în sufletul lor, despre realitatea stăpânirii și cărmuirii lui Dumnezeu în conștiința lor. La acești oameni s'a referit Iisus, când a zis: „*Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru*“ (Lc. 17, 21), — adică în inima împăcată cu Dumnezeu, în conștiința ferită de chinurile muștrărilor și de a răciunile îndoielilor.

Împărăția lui Dumnezeu ca Biserică sau realitate socială (teocrația) este revărsarea stăpânirii lui Dumnezeu din suflet în viața publică. Ea se înfăptuește succesiv prin trăirea Evangheliei lui Hristos, prin realizarea ei în gândurile, graiurile și în toate faptele noastre zilnice. Este împărăția binelui și adevărului, a dreptății și bunătații. Oricât s'ar osteni magii vremilor noastre — sociologii, economiștii și diplomații, — să îndrume societatea omenească pe căi mai bune și fericite, fără concursul efectiv al învățaturii creștine, nu vor reuși și nu vor ajunge să îmbunătățească viața socială și cetățenească a oamenilor. Când e vorba de reforme sociale, primul care trebuie să fie chemat în ajutor, este Hristos. Fără El, fără Evanghelia și Biserica Lui, nu putem reforma și îmbunătăți nimic. Numai împreună cu El este cu putință a transforma viața publică în bine și în chipul cel mai norocos. Pentru că El învață să ne luăm de îndreptar în viața *fapta* samarineanului milostiv, să ne ferim de strălucirea bogatului nebun, de slava deșartă a bogatului îmbrăcat în porfiră și vison, care lasă pe săracul Lazăr să piară pe trepte de foame. El ne dă acea minunată lecție de cruțare a averii și ascultare de părinți, înfățișându-ne soarta tristă și amară a fiului risipitor; El ne-a lăsat cel mai înalt exemplu de sfințenie, de dragoste, de milă de jertfă, de votament și slujire a deaproapelui, prin urmare numai El are autoritatea și puterea de a fi cel mai legiuit reformator. Luându-l de conducător și realizându-i învățătura sfântă și revelată, care se potrivește atât de bine *cu viața reală*, avem siguranța că împărăția lui Dumnezeu poate deveni o realitate socială încă în lumea aceasta, așa dupăcum a trăit o El și urmașii săi din primele veacuri, și așa dupăcum așteaptă și dela noi să o trăim aci, între noi, pe pământ, fără a o proiecta numai într'o lume viitoare. Cine așteaptă împărăția lui Dumnezeu numai în viața viitoare, și nu face parte din Biserica Lui, este prea sigur că nu va vedea-o niciodată.

În împărăția lui Dumnezeu ca realitate socială trăește și stăpânește întrupat duhul vieții și a învățaturii Mântuitorului Hristos. Într'o astfel de împărăție societatea ar fi lipsită de svârcolirile pe care le suferă viața veacului nostru lipsit de Dumnezeu și de duhul lui mântuitor. În-

tr'o astfel de împărăție ar fi pace și dragoste, și ar fi mai multă bucurie de a trăi și munci.

Împărăția lui Dumnezeu începe prin noi de pe pământ, prin *realizarea integrală și sinceră a învățaturii Sale*, prin introducerea și aplicarea faptei creștine în toate domeniile vieții publice și particulare. În chipul acesta împărăția lui Dumnezeu ar deveni o realitate socială și pe aceasta cale s'ar rezolva just și definitiv atâtea probleme politice, morale și sociale, naționale și internaționale. Pentru aceasta ne îndeamnă Mântuitorul: „*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și acestea toate se vor adăuga vouă*“ (Mt. 6, 33; Lc. 12, 31).

Împărăția lui Dumnezeu ca raiu sau realitate cerească este o urmare firească a celor două faze, prin care se ajunge la desăvârșire, la fericirea absolută și eternă din sânul lui Dumnezeu. Este încoronarea lor; e *împărăția Cerurilor*, timpul despărțirii celor buni de cei răi, a oilor de capre, țânta năzuințelor și aspirațiilor noastre interne, răsplata și rezultatul strădaniilor noastre idealiste, obiectul suspinurilor și lacrimilor după cei dragi și scumpi nouă; e *locul raiului*, *starea* de fericire a celor mântuiți pe care o are în vedere Mântuitorul când zice: „*Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu*“ (Lc. 14, 14—15).

Prin urmare, împărăția lui Dumnezeu e calea vieții și împărăția harului; e Biserica celor vii și morți în Hristos; este *viața trăită* după Evanghelia, viața care începe încă de pe pământ și sfârșește în cer.

Părinte Ceresco, fă-ne vrednici de împărăția grației și luminei Tale, în veacul de acum și în cel ce va veni. Stăpânește Tu, și în viață și în noi, și ne ascultă cererea când ne rugăm și suspinăm:

Doamne, vie împărăția Ta... (Mt. 6, 10).

Cărți

Calendarul creștinului ortodox 1943.

Redactor: *Prof. C. Magieru*. Diecezana, Arad, 176 pag. Prețul 40 lei.

Calendarul, ca mijloc de propagandă și de educație, și-a ocupat de multă vreme un loc unanim recunoscut, în viața satelor. Pe vremuri, doar vreo autoritate bisericească de scotea un calendar, acesta era răspândit la mari depărtări, el constituind aproape unica hrană sufletească pentru serile lungi de iarnă. Azi calendare scot mulți: diferite ziare, reviste sau chiar particulari își dispută întâietatea pe terenul răspândirii acestui soi de publicații. Unii cred că, așezând alături de partea pur calendaristică câteva articole — adesea greu de pătruns, poezii etc. — au dat gata

un calendar pentru săteni. Totuși nu e rău că astfel de publicații vin din diferite direcții. Din întrecerea ce se naște în chip firesc între ele, ajungem să știm odată care e și cum trebuie să fie un bun calendar pentru popor. Și nu e puțin lucru acesta, dacă ne gândim că singura publicație care s'a răspândit mult și s'a încetățenit oarecum în viața satelor e calendarul.

Înșirăm câteva din condițiile ce trebuie să le îndeplinească un bun calendar pentru popor, fără a avea pretenția de a spune lucruri noi. A eștea pot fi sau de natură literară, condiții de redactare, sau tehnice.

Este vorba în primul rând de felul de a scrie. Scrisul pentru popor a devenit o problemă pe care literații noștri și nu mai puțin preoții, ar trebui s'o discute mai mult și să practice acest fel de a scrie. Și anume, nu numai a scrie în graiul poporului ci și în gândul lui: simplu fără prea mari întortochieri de fraze. Căci nu e tot una a scrie cum vorbește poporul și cum gândește el: poporul spune adeseori adevăruri mari, într'o formă simplă, limpede, dar cu atât mai grăitoare.

Este apoi necesar ca un bun calendar — reprezentând gândirea unui grup de autori la un moment dat din curgerea anului — să îmbrățișeze toate problemele de seamă, care frământă mintea cititorilor lui.

Nu mai puțin importante sunt și condițiile tehnice în care apare un astfel de calendar. Îmbinarea armonioasă a textelor cu ilustrații, alternarea potrivită a cuprinsului lor sau chiar și litera cu care e tipărit, sunt de natură să-l facă mai mult sau mai puțin atrăgător.

Privit prin această sumară înșirare de condiții, Calendarul creștinului ortodox pe 1943 se prezintă ca o lucrare reușită.

Alături de partea calendaristică, adnotată cu povești economice și sfaturi folositoare, alături de șematismul eparhiei, aflăm o parte literară bine redactată, presărată cu reproduceri reușite de icoane și fotografii. Calendarul conține apoi cu o însemnată parte economică, mai extinsă decât în calendarul de pe anul trecut, pe care o credem foarte potrivită, ea constituind un mijloc sigur prin care țaranul ia cunoștință de noutățile și îmbunătățirile ce le poate face în gospodăria sa. Găsim apoi anecdotele, snoavele, ghicitorile nelipite din astfel de publicații.

Cu un număr sporit de pagini și cu un număr sporit de exemple, calendarul eparhiei arădane, redactat în optime condiții literare și tehnice, încearcă, în acest an, un examen de răspândire, instituind — printre preoți — premii pentru cei mai harnici răspânditori, avându-se în vedere starea și numărul sufletelor din parohie. G. L.

Informațiuni

■ **Ziua M. S. Regelui Mihai I**, Ja 8 Nov. c. a fost sărbătorită în toată țara cu sobrietatea și serioșitatea pe care le impun vremurile.

La Arad, Doxologia din Catedrală a fost oficiată de către P. S. S. Părintele Episcop Andrei, în prezența autorităților militare, civile și a numeroșilor participanți, după care Părintele V. Mihuțiu a rostit un frumos cuvânt festiv.

■ **P. S. S. Părintele Episcop Andrei**, Marți în 10 Nov. 1942, în cadrul cursurilor administrative la care participă pretorii din județul Arad, Timiș, Caraș și Severin, a ținut despre raporturile dintre Biserică și Stat o foarte instructivă conferință, în sala de ședințe a Municipiului Arad.

P. Sfinția Sa a definit ce e Statul, și ce e Biserica, apoi a arătat de unde este izvorul autorității lor și ce binefaceri decurg din armonioasa lor colaborare. Între chestiunile de actualitate pe care le au de rezolvat Statul și Biserica, P. Sfinția Sa amintește sectarismul și îngrijirea cimitirelor, două probleme de mare însemnatate pentru prestigiul și viitorul neamului nostru, la rezolvarea cărora organele Statului sunt chemate să colaboreze cu Biserica.

Dl Nicolae Eftimie, inspector administrativ sub direcțiunea căruia se țin cursurile, a mulțumit P. S. Sale pentru conferința rostită și a făgăduit că organele administrative vor da Bisericii tot concursul lor.

■ **Dl Dr. Iuliu Hațieganu**, rectorul Universității din Cluj-Sibiu, a ținut Duminecă în 8 Nov. c. în sala arhiplină a Palatului Cultural din Arad o conferință mult aplaudată despre „Rolul Universității Regele Ferdinand I din Cluj”. Dsa a vorbit despre misiunea apostolică a Universității, despre rolul elitelor și formarea caracterelor, despre spiritualitatea creștină și idealul național, despre rosturile luptei noastre în Răsărit și despre iconițele pe care trebuie să le poarte fiecare român în suflet: crucea și tricolorul.

După conferință s'a ales prin aclamațiuni următorul comitet județean al „Asociației Prietenii Universității Regele Ferdinand I”:

Președinte de onoare: P. S. Sa Episcopul dr. Andrei Magieru.

Membri de onoare dnii: Adalbert Dumitrescu președintele Curții de Apel, Alexandru Vașvari procuror general, general de divizie i. r. Sabin Banciu prefectul județului, dr. Cornel Radu primarul municipiului, dr. Iustin Marșieu președintele Astrei, dr. I. C. Barbul președintele refugiaților, Florea Codreanu protopopul ortodox Teodor Voștinariu protopop unit.

Președinte activ este ales dl dr. Pavel Siartău directorul Sanatorului T. B. C, iar vicepreședinți dnii: dr. Ioan Pescariu directorul Spitalului Central, dr. Octavian Lupaș ajutor de primar și prof. Leontin Gherghariu. Secretar general dl prof. Constantin Rudneanu. Secretari: dna Veturia Aricescu prof., dr. Eugen Crâznic șeful serviciului administrativ al primăriei și dr. Mircea Stoianescu.

Membri în comitet dnii: dr. Dimitrie Cosma, dr. Romuald Coțoiu, dr. Alex. Pop, dr. Lazar Isaicu, dr. Salvator Vuia, dr. Nicolae Rujdea, prof. Ascaniu Crișan, prof. Romul Grapini, prof. Romul Cărpinișan, prof. dr. Caius Lepa, dra Elena Demian, dna prof. Eugenia Constantinescu, dr. Sever Ispravnic, dr. Gh. Sârbu, dr. Cornel Luțai, dra dr. Cornelia Moga, dr. Teodor Pop, dr. Nicolae Nedelcu și dr. Ioan Nichin.

După ce comitetul a fost proclamat ales, serbarea s'a încheiat prin cântările Deșteaptă-te Române și Pe-al nostru steag.

■ **Sfințire de biserică.** Duminecă în 8 Nov. c. a fost sfințită biserica din Zabran-Guttenbrun, de către P. C. prot. C. Turicu, delegatul P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, asistat de preoții Mircea Albu-Zabran, I. Bugariu-Beșenova, A. Pavel Chesinț și diac. Aurel Tripon-Arad. Răspunsurile liturgice au fost date de corul plugarilor din Lipova, condus de Nic. Raicu. La piceasnă a predicat P. C. S. Părintele C. Turicu.

La festivitate au fost de față: Prot. I. Eisele din partea parohiei rom. catolice, Pr. P. Albu din partea parohiei gr. unite, dr. Fl. Mangu din partea dlui prefect gen. S. Banciu, notarul P. Miatovici, primarul J. Brandt și popor mult.

Lucrările de zidire ale bisericii, pe lângă grija P. S. S. Părintelui Episcop, au fost conduse de Pr. I. Bugariu și mai nou de Pr. M. Albu. E cea dintâi biserică ortodoxă în Zabran.

■ **Di prof. Aurel Popa, secretarul general al Ministerului Cultelor și Artelor, a dat publicității sub titlul: Preoții și acțiunea „Ajutorului de Iarnă”, următorul articol:**

Ostașii noștri, prin fapte de vitejie fără pereche, au cucerit spații atât de largi, cum nu le-au întrezărit nici cei mai mândri voievozi.

Dar acasă, cu eroismul mut, lipsit de parada celor umili, luptă cu greul vieții mame bătrâne și tinere soții.

Spre acestea se apleacă acum, cu părintească grijă, gândul Mareșalului Antonescu, aducându-le sprijin și alinare prin faptă binecuvântată.

Ziua de 1 Noemvrie a fost consacrată unei mari acțiuni de strângere de ajutoare pentru cei împovărați de nevoi. S'au adunat mulți bani, care vor putea șterge multe lacrimi. Dar o unică zi, în care bogatul se miloștivește de cel sărac, e prea scurtă, ca să poată ține echilibrul întinderii atâtor nevoi. Ziua aceasta a milosteniei trebuie să fie atât de lungă, cât va fi și durata războiului. Și la orașe, și la țară.

Gândul nos.ru se îndreaptă cu nădejde la cel mai important factor din lumea satelor noastre, preotul, care în contactul lui intim cu freământul vieții de acolo, poate avea un rol covârșitor ca inițiator și animator perpetuu a unei neîntrerupte activități de ajutorare a celor nevoiași. El poate netezi asperitățile rezultate din inegalitatea de avere (democrația a introdus și în satele noastre antagonismul și ura dintre patron și salarizat), el poate înmuia inimile împietrite ale celor bogați, făcându-i să simtă — în deșertul unei vieți marginite la îmbuibarea stomacului — cât e de dulce căldura și lumina ce-ți scaldă sufletul când mâna

face o faptă bună, când poți și vrei, să ajuți pe cel slab, fără să-l umilești, fără să-l jignești.

Oamenii sunt, în general, mai buni decât îi credem. Atâția înși se pierd însă pentru comunitate — dacă nu devin chiar spoliatorii ei — numai fiindcă nu s'a găsit, în anumite momente ale vieții lor, cineva, care să le descopere taina bucuriilor ce izvorăsc dintr'o viață sufletească, orânduită creștinește.

Acel cineva se cuvine să fie în primul rând, preotul.

Dar pentru ca să-și împlinească menirea preotul — care dispune de atâtea ceasuri libere ca niciun alt slujbaș al Statului, — trebuie să renunțe la alte îndeletniciri, nu numai incompatibile cu situația sa, ci deadreptul dăunătoare prestigiului sacerdotal.

Sunt preoți, o spunem cu durere, care se înțânesc cu credinșii numai Dumineca la slujbă, la botez și la înmormântare. Și atunci grăbiți, cu aerul de a fi fost deranjați dela alte îndeletniciri mai importante.

Vine-ne a crede că învățătura care li se împărtășește în seminarii și academii este ori prea multă, ori prea puțină, pentrucă nu le descoperă adevărul cel mai de preț, anume: cu cât ai acumulat mai multă știință, cu atât obligația ta față de cei neînvățați crește. — Că trebuie să fii stâlpu de foc, ce luminează și încălzește, că trebuie să fii părintele și fratele semenilor tăi, pildă de omenie și cinste, călăuză celui bun spre alte fapte bune, sprijin și sfătuitor al celui rău, căruia trebuie să-i arăți căile cele drepte.

Odinioară, când tânărul preot se întorcea de unde pornise: la brazda și la neamurile lui, alături de ei la coasă și la plug, alături la petreceri și la pomeniri, viața satelor se depăna într'o patriarhală înfrățire a tuturor. Nu se pomeneau atunci nici uri alimentate de distanțări absurde, nici răzvrătiri atâtea de nedreptăți. Nimic nu se făcea fără știrea și sfatul „Părintelui”.

În nenumăratele rânduri Mareșalul Antonescu și Ministrul Cultelor și-au arătat dorința ca preoții să devină exponenții Guvernului în opera de educare și ridicare a satelor. La această dorință se adaugă acum alte, aceea de a și-i asigura milă, ca factori de prim ordin, în opera de asistență a familiilor ostașilor noștri. Prin blânda intervenție a preotului, pe lângă organele însărcinate cu distribuirea ajutoarelor celor mobilizați de exemplu, câte nedreptăți nu s'ar putea înlătura, câte uri nu s'ar putea neutraliza.

Iată o nouă ocazie ca preoțimea, pentru care nu s'au precupețit apăsătoare sacrificii, să-și facă și ea o obligație de onoare, de a patrona, cu autoritate și abnegație totodată opera de împăciuire, luând cu voia lui — prin darul convingerii — dela cel bogat și dând celui lipsit.

Sfârșitul războiului care se apropie, trebuie să ne găsească înfrățiți în bucurii și în suferințe, gata să primim, cum se cuvine, darul pe care ostașii noștri ni l făuresc în viscol de zăpadă și în bubuit de tun.

Preoții trebuie să pună și ei o piatră la temelie țării noi, destinată să aibă un rol de frunte în Europa nouă, ce se zămislește!